

OECD Employment Outlook - 2007 Edition

Summary in Hungarian

OECD foglalkoztatási kilátások – 2007. évi kiadás

Összefoglalás magyarul

- A BRIC-országok – Brazília, Oroszország, India és Kína – jelenleg a globális gazdaság fontos szereplői. A *Foglalkoztatási kilátások 2007* áttekinti, hogy ennek milyen hatásai vannak a szóban forgó országok munkaerőpiacaira, továbbá tárgyalja az ottani munkaerő helyzetét.
- A jelen kiadás azt is áttekinti, hogy a globalizáció miként érinti az OECD-országok dolgozóit. Noha e hatás erősen eltúlzott, a munkaerőpiacon növekvő bizonytalanságra és az egyenlőtlenségek egyre nagyobb arányára utaló bizonyítékok vannak jelen.
- A kiadvány további témái: a munkaerőpiaci politikák hatása a termelékenységre; a foglalkoztatás szociális védelmének finanszírozása által kiváltott hatás; valamint annak áttekintése, hogy mit tesznek az OECD-országok a munkanélküliek újbóli munkába állítása érdekében.

Az **OECD foglalkoztatási kilátások** éves szintű áttekintést végez a foglalkoztatás kulcsfontosságú kérdéseivel kapcsolatban. A 2007. évi kiadásban:

Munkaerőpiacok a BRIC-országokban

A BRIC-országok – Brazília, Oroszország, India és Kína – gazdaságai az 1990-es 17%-os részesedéshez képest jelenleg a globális GDP egynegyedét teszik ki, és fontos gazdasági partnerek az OECD-országok számára. A BRIC-országok jövőbeli sikere nagyban függ a munkaerőpiacuktól. Az adatokra vonatkozó korlátozások és a BRIC-országok informális gazdaságainak mérete miatt nem könnyű ezen piacok vizsgálata. Mindazonáltal néhány meghatározható jellemző és trend látható:

A **gyors növekedés** ösztönzi a foglalkoztatást. A BRIC-országok együttesen évi 22 millió új munkahelyet teremtettek az évezred első öt évében, összevetve a OECD-térség egészében teremtett 3,7 millióval.

Az **alulfoglalkoztatás** azonban még így is jelentős. A munkanélküliségi ráta Brazíliában, Oroszországban és Kínában (a városokban) 8–9% körüli értéken áll; India városi részein ez még ennél is alacsonyabb. Brazíliában és Indiában különösen a nők körében, Oroszországban az idősebb munkavállalók esetén, továbbá Kína és India vidéki területein az alulfoglalkoztatás azonban magas szinten áll.

Oroszország kivételével az **informális foglalkoztatás** – azaz olyan foglalkoztatás, amely nincs hivatalosan bejelentve, és amely után nem fizetnek társadalombiztosítási hozzájárulást – elterjedt és egyre növekvő arányú. Brazíliában a foglalkoztatottak körülbelül felét érinti, Indiában pedig mintegy 85%-ukat.

A **béregyenlőtlenségek** Kínában és Indiában nőttek, a két másik BRIC-országban pedig továbbra is magasak. Ez ellentmondani látszik annak az alapvető kereskedelmi elméletnek, mely szerint a nagyszámú szakképzetlen munkással rendelkező gazdaságok nemzetközi integrációjának e munkások relatív bérnövekedése irányába kellene hatnia.

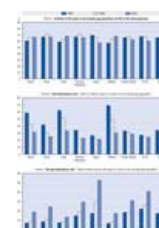
Középtávon a BRIC-országok a **népesség jelentős öregedésével** néznek szembe, ami korlátozza majd az új munkások kínálatát. Az elkövetkezendő 15 év folyamán a munkaerő-növekedés alakulása a következőképpen várható: Indiában lelassul, Brazíliában a felére csökken, Kínában pedig gyakorlatilag stagnál. Oroszországban a munkaerő-állomány akár csökkenhet is.

Szintén középtávon, a **tanulmányi előmenetel** várhatóan jelentősen nő az összes BRIC-országban és Oroszországban, ahol a képzett munkaerő aránya már most meghaladja az OECD-országok képzett munkaerő-szintjét. Brazíliában, Indiában és Kínában viszont sokkal alacsonyabb a tanulmányi előmenetel, mint az OECD-térségben. E három országban a fiatal munkanélküliek növekvő szintje azt sugallja, hogy szükségessé válhat az oktatás minőségének javítása annak érdekében, hogy igazodjon

[\[1.2 ábra\] Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráták a BRIC-országokban és az OECD-térségben](#)

[\[1.7 ábra\] A népesség szerkezete a BRIC-országokban és az OECD-térségben](#)

a munkaerőpiaci követelményekhez.

Több, de kevésbé termelékeny állás?

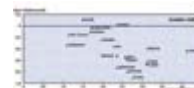
Az *egy főre* jutó GDP-növekedés hajtóereje az aktív dolgozók arányának (munkaerő-hasznosítás) és az egy dolgozóra eső teljesítménynek (munka termelékenysége) növekedése. 2006-ban az újrafogalmazott OECD foglalkoztatási politika számos olyan alternatív munkaerőpiac-politikai csomagot jelölt meg, melyek növelik a foglalkoztatást és csökkentik a munkanélküliséget. Egyes vélekedések szerint azonban csak a piac által vezérelt munkaerőpiaci politikák – mint például az Egyesült Államokban illetve az Egyesült Királyságban – képesek növelni a munkaerő-hasznosítást és a munka termelékenységét egyaránt.

Tehát milyen hatással vannak a munkapiaci politikák a termelékenységre? A már meglévő dolgozók vonatkozásában a szigorú **foglalkoztatásvédelem** csökkentheti a termelékenységet azáltal, hogy korlátozza a dolgozók feltörekvő, magas termelékenységű iparágakba való áramlását. Ezzel szemben úgy tűnik, hogy a **minimálbér** növeli a termelékenységet, bár lehet, hogy ez annak tudható be, hogy az alacsonyan képzett munkásoknak nehezebb munkát találniuk. A bőkezű **munkanélküli segélyek** növelhetik a termelékenységet azáltal, hogy segítenek a munkanélkülieknek a szakértelmüknek megfelelő állást találni, illetve ösztönzik nagy kockázatú, magas termelékenységű munkahelyek teremtését. A szülők munkaerő-állományban maradását lehetővé tevő, **családbarát politikák** is fellendíthetik a termelékenységet.

A foglalkoztatást elősegítő politikák – részben az alacsonyabb képzettségű munkások foglalkoztatási lehetőségeinek bővítésével – csökkenthetik a mért termelékenységet. Ez csökkenteni fogja az átlagtermelékenységi szinteket is, viszont nem lesz hatással a már meglévő dolgozók termelékenységére.

Összességében, **nincs rá határozott bizonyíték**, hogy az újrafogalmazott OECD foglalkoztatási stratégiában javasolt politikák aláásnák a termelékenység növekedését. E politikák valószínűleg pozitív hatást gyakorolnak az *egy főre* jutó GDP-re, ugyanakkor szociális előnyökkel – úgy mint nagyobb foglalkoztatás – járnak.

[\[2.2 ábra\] A munkaerő-hasznosítás és a termelékenység közötti kapcsolat](#)

[\[2.7 ábra\] A gyermekgondozási szabadság termelékenységre gyakorolt hatása](#)

Az OECD dolgozói a globális gazdaságban: Egyre sérülékenyebbek lennének?

A globalizáció – a világkereskedelem felszabadítása – az OECD-térségben megemelte az emberek jövedelmét. Azon OECD-országok például, ahol 10 százalékpontos növekedést eredményezett a kereskedelmi szabadság, mintegy 4%-os *egy főre jutó* jövedelemnövekedést értek el.

A globalizációval kapcsolatban e hozamok ellenére is jelentős **általános ambivalencia** tapasztalható. Jóllehet sokak jövedelem-növekedése a globalizációnak köszönhető, azonban egyesek – különösen az alacsonyan képzettek – számára nem hozott hasznot. Mindemellet elterjedt egy új, általános nézet, mely szerint a globalizáció lenyomja a fizetéseket, és károsan befolyásolja a dolgozók körülményeit az OECD-országokban. Mennyire

megalapozottak ezek a félelmek?

Vannak rá bizonyítékok, hogy a kereskedelem elmúlt néhány évtizedbeli mélyülése az OECD-országokban dolgozók jövedelmi **egyenlőtlenségét és bizonytalanságát** egyaránt növelte. Néhány fontos fenntartást azonban szem előtt kell tartani. Először is, nehéz elválasztani a globalizáció hatását a technológiai változás illetve a strukturális reform hatásától; másodsor pedig, e hatás a közhiedelemmel ellentétben nem olyan jelentős.

A globalizáció dolgozókra gyakorolt hatása eltérő, és részben képzettségi szintjük függvénye. Bár az **offshoring** nincs igazán hatással a foglalkoztatottak számára, csökkentheti az alacsonyan képzett munkások iránti keresletet, vélhetően azért, mert a vállalatok jellemzően a tengerentúlra költöztetik a legtöbb rutin termelési szakaszt.

Alaposabban vizsgálva, a globalizáció egyike azoknak a tényezőknek – beleértve a hazai politikai reformot és a technológiai váltást is –, amelyek fizetés és munkaerőigény tekintetében egyaránt hozzájárulnak a **nagyobb rugalmassághoz**, minthogy e két vonatkozás sokkal jobban reagál a gazdasági sokkokra.

A változás egyik mutatószámaként a **munkaerőigény bérrugalmassága** 1980 és 2002 között (abszolút értékben) 0,2-ről 0,5-re nőtt. Ez a változás egy jóval dinamikusabb munkaerőpiacot jelez, amely nagy jelentőséget tulajdonít a mobilitásnak és a megfelelő szaktudás meglétének. A megnövekedett külföldi verseny valóban a munkahelyváltások számának növekedéséhez vezet.

A **jövedelmi egyenlőtlenségek** vonatkozásában a nemzeti jövedelem dolgozói fizetésekből álló része csökkent, egyes országokban meglehetősen meredeken. A keresetek terén is egyre növekvő szakadék tátong: ez azonban sokkal inkább a legjobban kereső 10% intenzív keresetnövekedésének, mintsem a kereseti rangsor alján lévők keresetcsökkenésének köszönhető. A globalizáció ezen változásokhoz való hozzájárulásának mértéke nem látható tisztán. A kereseteloszlás változásai azonban azt sugallják, hogy a globalizáció lehetővé teszi, hogy a dolgozók és vállalkozók kisszámú elitje eltávolodjon a többiekől.

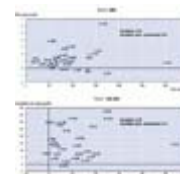
E változásokra adott válaszként, a kormányoknak egy olyan **politikai csomagot** kell kidolgozniuk, mely felöleli a szabályozás, foglalkoztatás és szociális védelem kérdéseit, célja a dolgozók támogatása az egyre dinamikusabb munkaerőpiacokon, és elsősorban a dolgozók szaktudásának fejlesztésére összpontosít.

A szociális védelem finanszírozása: foglalkoztatási hatások

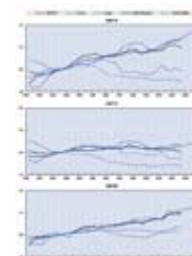
A szociális védelemre fordított közkiadások – főleg az egészségügy és a nyugdíjak vonatkozásában – a GDP átlagosan mintegy egynegyedét teszik ki az OECD-országokban. E kiadások mértéke és finanszírozási módja – általános adózásból, jövedelemadókból vagy munkáltatói és munkavállalói hozzájárulásokból – befolyásolhatja a munkaerőpiacokat.

A szociális kiadások finanszírozása egyfajta **éket** képez a dolgozók által

[3.6 ábra] Bérnövekedés és a kereskedelmi nyitottsághoz való viszony

[3.8 ábra] Kereseti egyenlőtlenségek 10 OECD-országban 1980 óta

hazavitt reálbér és az alkalmazásuk költsége között (ami az általuk fizetett jövedelemadóban valamint az általuk és a munkaadó által fizetett szociális hozzájárulásokban fejeződik ki). Általánosságban, minél nagyobb az adóék, annál nagyobb hatást gyakorol a munkaerőpiacokra. A tényleges hatás azonban három fő tényezőtől függ:

Az adófajták: Van létjogosultsága a szociális védelmi programok – úgymint egészségügy általános adózáson keresztüli – kollektív finanszírozásának. A szociális hozzájárulásokat ezzel szemben a munkaerőpiaci helyzethez sokkal inkább kapcsolódó programok – úgymint munkanélküliségi biztosítás vagy nyugdíjalap – finanszírozására kellene fordítani. Az általános adózás – jövedelemadó és fogyasztási adók, de lehetőség szerint a környezetvédelmi és vagyonadók egyaránt – nagyobb mértékű felhasználása csökkentheti az adóéket, és növelheti a munka pénzügyi ösztönzőit. Ezen opciókkal azonban óvatosan kell bánni, és nem helyettesítik a szociális kiadási rendszerek jobb menedzselését.

Adóprogresszivitás: Az adóék főleg az alacsonyan fizetett foglalkoztatásra van nagy hatással, különösen ott, ahol magas a minimálbér. Ez indokolhatja a munkaadói hozzájárulások mértékének csökkentését. A holtteher-veszteségek viszont jelentőssé válnak és a túlzott csökkentések felvetik a legfőbb finanszírozási kérdést. Éppen ezért fontos megtalálni a minimálbért keresők jövedelmének három alkotóeleme, a minimálbér, a munka utáni adózás és a dolgozói juttatások közötti megfelelő egyensúlyt. Összességében azonban tanácsos a progresszívebb finanszírozási források felé való elmozdulás.

Az adók és juttatások kapcsolata: A fizetett adók és a kapott juttatások közötti kapcsolat szorosabbá tétele segíthet csökkenteni az adóék hatását. Például lehet, hogy az alkalmazottak alacsonyabb nettó keresetet is elfogadnak, ha világosan látják, hogy ez később, emelt nyugdíj formájában megtérül. Mivel azonban számos szociális program – például egészségügy – erősen kollektív jellegű, jelentős korlátok vannak ezen a területen. Egy másik példát hozva, a munkaadók javíthatnák a munkaerő-gazdálkodást, ha az, amit fizetnek, igazodna a vállalaton belüli történésekhez – úgymint elbocsátások, kordedvzemenyes nyugdíjazás illetve betegség és rokkantság okán befolyt összegek.

A munkanélküliek aktivizálása: mit tesznek az egyes országok?

Mostanában számos ország aktívan ösztönzi a munkanélkülieket a munkakeresésre – aktívabbá teszi őket az álláskeresésben és javítja alkalmazhatóságukat. E megközelítéseknek számos közös eleme van: a munkanélküliek elég hamar és rendszeresen kapcsolatba kerülnek a foglalkoztatási tanácsadókkal; rendszeres értesítést kapnak a munkalehetőségekről és az állástalálás érdekében teendő erőfeszítésekről; közvetlenül kiközvetítik őket a megüresedett állásokra; egyéni akcióterveket készítenek számukra, valamint „aktív munkaerőpiaci programokra” (ALMP) küldik őket az álláskereső motiváció- és gyakorlatvesztése ellensúlyozására.

De hogyan kerülnek **végrehajtásra** ezek a stratégiák? Az OECD ennek

kiderítése céljából megkérte tagországait, hogy töltsenek ki egy kérdőívet a munkanélküliek „aktiválását” célzó politikáikról. Noha további kutatás elvégzése szükséges még, nyilvánvaló, hogy az e téren megvalósult gyakorlatok igen széles skálán mozognak, és az egyes országok egyre több és egyre változatosabb eszközöket használnak.

A munkanélkülieknek a legtöbb esetben **regisztráltatni** kell magukat a munkaközvetítőnél ahhoz, hogy juttatásokat kaphassanak. Az álláskereső adatainak rögzítése és alkalmazhatóságának értékelése révén az állasközvetítő szolgálatok személyre szabott beavatkozásokat tudnak tenni. Számos országban azonban már jóval azelőtt elkezdik a juttatások folyósítását, hogy a teljes regisztrációs folyamat befejeződött volna, ami egy bizonyos számú potenciális állás elmulasztásával járhat.

A legtöbb ország megköveteli a munkanélküliektől, hogy **rendszeresen beszámoljanak** arról, hogy aktívan állást keresnek-e illetve hogy még mindig munkanélküliek-e. Ezenkívül a legtöbb országban azt is elvárják tőlük, hogy rendszeres, intenzív interjúkon vegyenek részt a tanácsadókkal. Az ilyen beszámolók és interjúk gyakorisága azonban nagy eltéréseket mutat. Hasonlóképp eltérések mutatkoznak abban is, hogy milyen gyakorisággal közvetítik ki az álláskeresőket megüresedett állásokra (valószínűleg nagyon ritkán), illetve miként használják az aktív munkaerőpiaci programokat hosszú távú munkanélküliek esetében.

Összességében, a munkanélküliek **rendszeres ellenőrzése** egyre jelentősebb. Ez valószínűleg ösztönzi a sokkal gyorsabb újrafoglalkoztatást, de ennek lehet egy hátulütője is: A munkanélküliek úgy érezhetik, nyomást gyakorolnak rájuk, hogy elfogadjanak olyan állásokat is, amelyek nem megfelelőek számukra. Habár az álláskeresés szigorú figyelemmel kísérése és a „munka az első” politikák fontos szerepet játszanak a munkanélküliség tartósságának leküzdésében, nem szabad elfelejteni a stabil foglalkoztatáshoz hozzájáruló, jó állás iránti igényt sem.

Végezetül, bár az **aktív munkaerőpiaci programok** azzal a céllal kerültek bemutatásra, hogy segítsék a hosszú távú munkanélkülieket, csak néhány ország követte az OECD ajánlását, hogy az ilyen programokon való részvételt kötelezővé tegyék. Bár az országoknak vélhetően jó okuk van rá, hogy az ilyen döntéseket az állastanácsadók belátására bízzák, de azt is nyilvánvalóvá kell tenniük a munkanélküliek számára, hogy az állástalanság időszakának hosszabbodásával egyre gyakoribbak lesznek a beavatkozások.

© OECD 2007

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre:

www.oecd.org/bookshop/

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights/

